

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ**

«Протидія мінімізації сплати податків: світовий досвід та практика України»

**матеріали науково-практичного
круглого столу до Дня науки**

**15 травня 2020 року
м. Ірпінь**

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ**

ПРОТИДІЯ МІНІМІЗАЦІЇ СПЛАТИ ПОДАТКІВ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ПРАКТИКА УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
III Науково-практичного круглого столу до Дня науки
(м. Ірпінь, 15 травня 2020 р.)

Електронне мережеве видання

**Ірпінь
2020**

УДК 336.221.4(477+100)(06)

П 83

Рекомендовано до друку

*Вченою радою Науково-дослідного інституту фіскальної політики
(протокол № 4 від 11.06.2020)*

Редакційна колегія:

Драган О. В., д.ю.н., доцент (голова); **Коротун В. І.**, к.е.н., с.н.с. (співголова); **Брехов С. С.**, к.е.н. (заступник голови); **Нагорічна О. С.**, к.пед.н., с.н.с. (заступник голови); **Білецька Г. М.**, к.ю.н.; **Дейнека В. Ф.**; **Задорожня Л. А.**, к.е.н.; **Ковтунович Н. Л.**; **Новицька Н. В.**, к.е.н.; **Стародуб Д. М.**, к.ю.н.; **Федчук С. І.**, к.ю.н., с.н.с.; **Габорак Т. А.**; **Гороховець Є. В.**

П 83 **Протидія мінімізації сплати податків: світовий досвід та практика України:** збірник матеріалів III Науково-практичного круглого столу (м. Ірпінь, 15 травня 2020 р.). Ірпінь: НДІ фіскальної політики, 2020. 234 с.

Збірник містить матеріали III Науково-практичного круглого столу «Протидія мінімізації сплати податків: світовий досвід та практика України», присвяченого Дню науки, що проходив 15 травня 2020 р. на базі Науково-дослідного інституту фіскальної політики Університету державної фіскальної служби України.

Видання розраховане на широке коло читачів, які цікавляться окресленою проблематикою.

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

За точність викладеного матеріалу відповідальність покладається на авторів.

УДК 336.221.4(477+100)(06)

Наукове видання

12,7 умовн. друк. арк. Об'єм файлу – 2,47 МБ.

Виготовлювач

08200, Науково-дослідний інститут фіскальної політики, вул. Університетська, 31.

тел.: (04597) 604-75.

© Науково-дослідний інститут фіскальної політики, 2020

© Університет державної фіскальної служби України, 2020

Лепеха Марина Олександрівна,

Ревунова Аліна Борисівна

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФІСКАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ В
КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ..... 127

Молдован Ельвіра Степанівна

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВІ ПОВНОВАЖЕННЯ МИТНИХ ОРГАНІВ
ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ МІНІМІЗАЦІЇ СПЛАТИ ПОДАТКІВ:
ДОСВІД ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНА 130

Подік Іванна Іванівна

АВТОМАТИЗАЦІЯ ПОСТМИТНОГО АУДИТУ – ЕЛЕМЕНТ
УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ СПРАВИ В
ЧАСТИНІ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОТИДІЇ
МІНІМІЗАЦІЇ СПЛАТИ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ..... 133

Прус Людмила Романівна

ЗАПРОВАДЖЕННЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ
ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ДЛЯ ПОСИЛЕННЯ КОНТРОЛЮ
ЗА ЗБЕРІГАННЯМ МАЙНА, ВИЛУЧЕНОГО МИТНИЦЯМИ
ЗА ПОРУШЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА..... 136

Руда Тетяна Василівна,

Артеменко Андрій Володимирович

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗДІЙСНЕННЯ МИТНИХ
ПРОЦЕДУР ПРИ КОНТЕЙНЕРНИХ ПЕРЕВЕЗЕННЯХ..... 140

Сторожук Олександр Володимирович

УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ СХЕМ МИТНОГО КОНТРОЛЮ..... 143

**ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІСКАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ ТА ПОДАТКОВЕ
СТИМУЛЮВАННЯ БІЗНЕСУ В УМОВАХ
ПОДОЛАННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ТА ЗАГРОЗ ДЛЯ
ЕКОНОМІКИ, СПРИЧИНЕНИХ ПАНДЕМІЄЮ COVID-19 146**

Андрос Світлана Вікторівна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОГО РОЗВИТКУ МАЛОГО І
СЕРЕДНЬОГО АГРОБІЗНЕСУ В УМОВАХ ПОГІРШЕННЯ СИТУАЦІЇ
У ЗВ'ЯЗКУ З ПОШИРЕННЯМ НОВОЇ КОРОНАВІРУСНОЇ ІНФЕКЦІЇ..... 146

Борейко Наталія Миколаївна,

Параниця Надія Володимирівна

НАПРЯМИ ПІДТРИМКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ У
СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ
КРИЗИ, СПРИЧИНЕНОЇ ПАНДЕМІЄЮ COVID-19..... 149

Брехов Сергій Сергійович

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПДВ У КОНТЕКСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ
ДОДАТКОВИХ ВАЖЕЛІВ ТА СТИМУЛІВ ДОТРИМАННЯ ПОДАТКОВОГО
ЗАКОНОДАВСТВА ПЛАТНИКАМИ ПОДАТКІВ..... 152

Борейко Наталія Миколаївна,
к.е.н., старший науковий співробітник
НДІ фіскальної політики
Університету ДФС України;
Параниця Надія Володимирівна,
к.е.н., доцент,
доцент кафедри управлінського обліку,
бізнес-аналітики та статистики
ННІ обліку, аналізу і аудиту
Університету ДФС України

НАПРЯМИ ПІДТРИМКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ, СПРИЧИНЕНОЇ ПАНДЕМІЄЮ COVID-19

Упродовж тривалого часу в Україні та світі спостерігається стабільне зростання ринку електронної комерції. Однак спалах пандемії коронавірусу COVID-19, спричинивши глобальну економічну кризу, у тому числі позначився й на діяльності суб'єктів господарювання у сфері електронної комерції.

В умовах, що склалися, уряди всіх країн докладають зусиль для підтримки суб'єктів господарювання. В Україні, зокрема, з метою підтримки вітчизняних суб'єктів господарювання вжито ряд невідкладних заходів, серед яких часткове послаблення фіскального тиску (шляхом упровадження податкових пільг та звільнення від оподаткування операцій з постачання товарів, які є необхідними для здійснення заходів щодо подолання пандемії, запровадження мораторію на проведення податкових перевірок тощо [1]). Однак, зважаючи на те, що поки масштабність втрат бізнесу та держави внаслідок кризи, спричиненої пандемією, у повному обсязі оцінити складно, експерти наголошують на необхідності у державній підтримці для бізнесу щонайменше у найближчі кілька років.

На початок 2020 року до спалаху пандемії обсяги електронної комерції в Україні становили близько 4 % загального ринку роздрібної торгівлі у країні. За підсумками 2019 року, в Україні обсяг ринку електронної комерції становив понад 97 млрд грн, з них фізичних товарів та послуг продано на суму понад 76 млрд грн, що на 17 % більше, порівняно з 2018 роком. За прогнозами фахівців, у 2020 році очікується збільшення обсягів купівлі-продажу товарів в Інтернеті до понад 87 млрд грн (або 15 %). Варто зазначити, що у світовому масштабі обсяги ринку електронної комерції у 2019 році становили понад 3,3 трлн дол. США, що на 531 млрд дол. США більше, ніж у 2018 році. За прогнозами аналітиків ринку, очікується, що у 2020 році обсяги продажів становитимуть понад 3,8 трлн дол. США [2; 3].

З усіх секторів електронної комерції в Україні найбільш поширений вид B2C – бізнес – споживачу (англ. – Business-to-Consumer), представлений переважно у

вигляді інтернет-магазинів та маркетплейсів, де продаються товари кінцевому споживачу. В Україні рівень довіри до здійснення покупок в Інтернеті зміцнився і вже кожен третій інтернет-користувач купує товари онлайн [4]. Зі спалахом пандемії та введенням карантинних заходів значна частина споживачів переорієнтувалася на купівлю товарів (робіт, послуг) онлайн. Тож електронна комерція, на відміну від інших сфер господарської діяльності, змогла гідно «балансувати» та вистояти в умовах кризи, хоча і з певними втратами.

Зважаючи на екстериторіальність здійснення операцій у сфері електронної комерції, а також глобальний масштаб кризи, значна частина суб'єктів цієї діяльності відчула на собі негативний вплив пандемії та карантинних заходів. У більшості випадків ризику пов'язані з відсутністю платежів за укладеними угодами, відмовою клієнтів від купівлі запланованих товарів (робіт, послуг), складністю налагодження поставок фізичних товарів.

За даними Global Innovation Index 2019, упродовж останніх років Україна перебуває у списку країн з доходом на душу населення, нижчим за середній, і станом на 2019 рік посідає друге місце серед 26 країн, що увійшли до вибірки за цим критерієм (зі 130 країн світу, охоплених дослідженням) [5, с. 64]). Адже, як зазначають експерти Міжнародного валютного фонду, у найвищій зоні ризику під час нинішньої кризи опиняться саме країни з низьким рівнем доходів на душу населення, та країни, що розвиваються [6].

Тому в умовах, що сформувалися, підтримка електронної комерції на державному рівні є надважливою. Відсутність дієвих заходів щодо підтримки суб'єктів вітчизняного сегмента електронної комерції та ІТ-індустрії може сприяти збільшенню тінізації цієї сфери та відпливу висококваліфікованих фахівців за кордон. Зазначене негативно впливатиме на наповнення бюджету держави.

З метою полегшення негативного впливу кризи, спричиненої пандемією, а також пошуку шляхів розширення бази оподаткування та детінізації господарської діяльності у сфері електронної комерції доцільно розглянути можливість запровадження податкових канікул (відміни чи відстрочення платежів з ПДВ до кінця 2020 року), пільгового кредитування галузі, а також державної підтримки фінансування ІТ-індустрії (зокрема, шляхом державного замовлення на розроблення та надання цифрових послуг). Також дієвим засобом підтримки може стати запровадження податкових канікул для новостворених суб'єктів електронної комерції, що стимулюватиме створення нових робочих місць, а отже, сприятиме зменшенню кількості безробітних в Україні, та надалі позитивно відобразиться на наповненні бюджету держави.

Суттєвим послабленням впливу кризи на суб'єктів електронної комерції може стати зниження ставки ПДВ на окремі види діяльності у сфері ІТ-технологій, які на сучасному етапі є найбільш затребуваними (наприклад,

розроблення програмного забезпечення для надання послуг онлайн (онлайн-освіта, онлайн-медицина, онлайн-зайнятість тощо). Державною підтримкою може стати й збільшення (до 50 %) частки авансових платежів для суб'єктів електронної комерції, що задіяні у забезпеченні постачання товарів (робіт, послуг) для потреб держави на період подолання наслідків пандемії.

Список використаної літератури

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 17.03.2020 № 533-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
2. Редих Э. Рынок электронной коммерции: каким он был в 2019 и каким будет в 2020. Бизнес Цензор. 2020. 14 января. URL: https://biz.censor.net.ua/resonance/3169606/rynok_elektronnoyi_kommertsii_kakim_on_byl_v_2019_i_kakim_budet_v_2020.
3. Борейко Н. М. Специфіка електронної комерції у вітчизняному сегменті мережі Інтернет. *Бізнес-навігатор*. 2020. Вип. 1 (57). URL: <http://business-navigator.ks.ua/>
4. Іщенко А. Покупки в Інтернеті: стали відомі найпопулярніші в українців товари. *Сьогодні*. 2020. 20 січня. URL: <https://www.segodnya.ua/ua/ukraine/pokupki-v-internete-nazvany-samy-e-populyarnye-u-ukraincev-tovary-1389792.html>.
5. The global innovation index 2019. Cornell University, INSEAD, WIPO. 2019. 78 с. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2019-chapter1.pdf.
6. Сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2020/04/07/sp040920-SMs2020-Curtain-Raiser>